

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

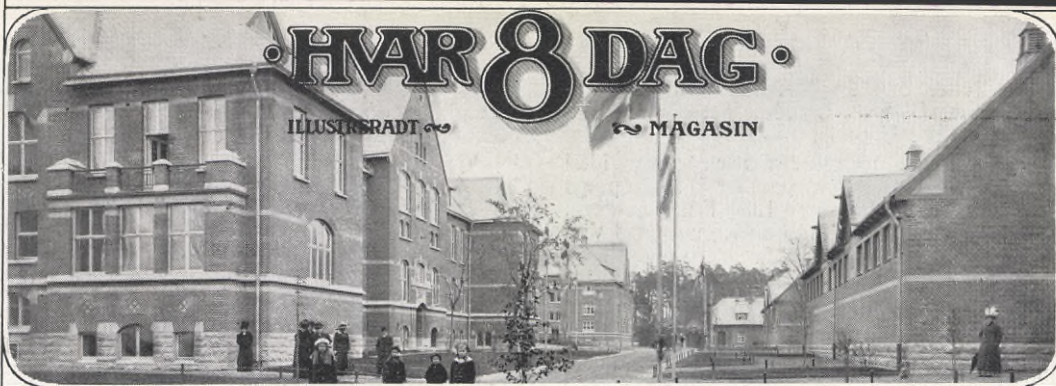
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG.

ILLUSTRADT

MÅGASIN

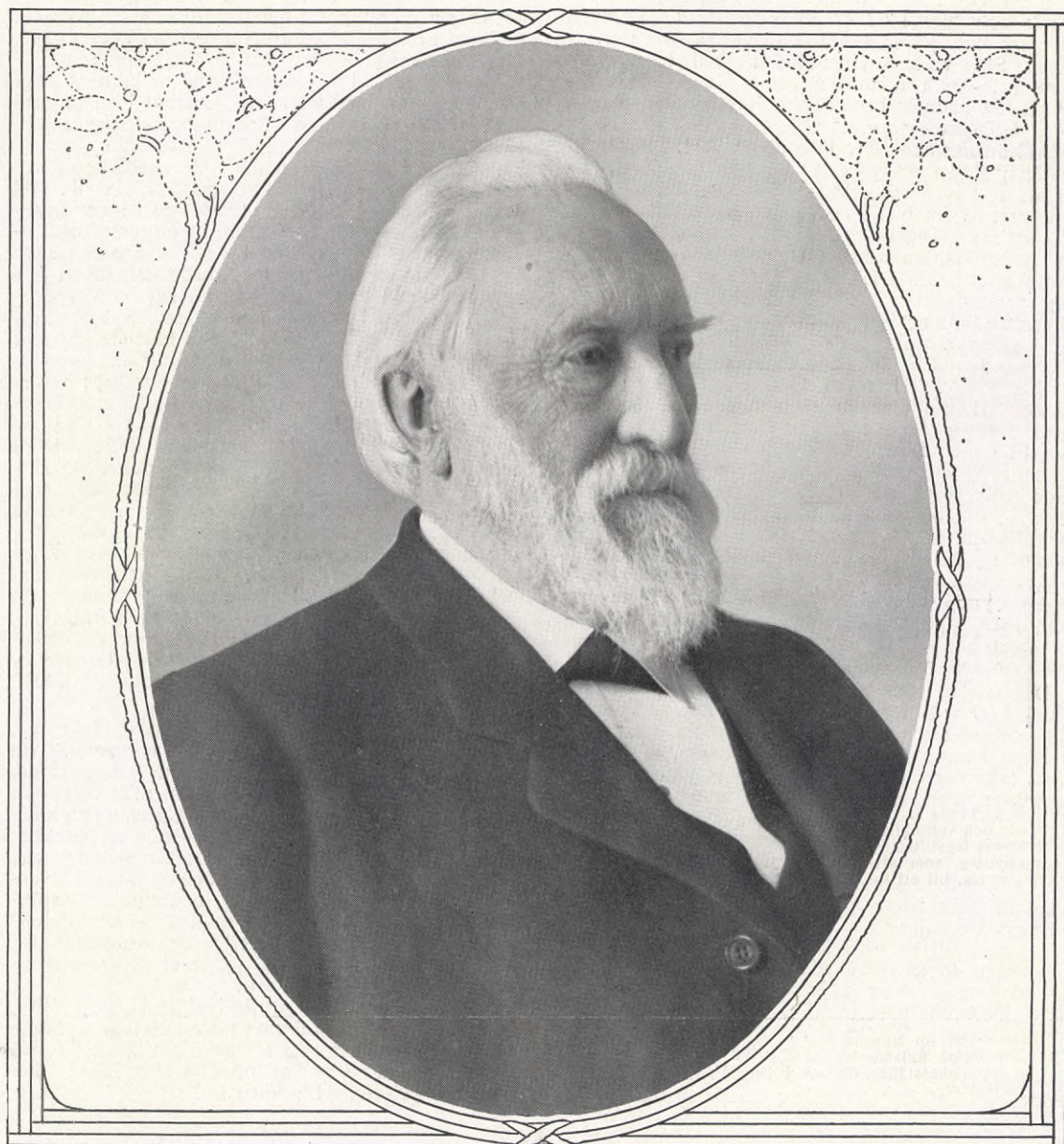

DET NYINVIKTA K. VETERINÄRINSTITUTET. — H. 8. D:S STOCKHOLMSFOTOGRAF.

14:DE ÅRG.

DEN 27 OKTOBER 1912.

N:O 4.

H 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: *Demot Silfverparre.*

Th. M. Friets

Ättio år fyller den 28 okt. den berömde botanisten, lafkännaren och Linnébiografen, f. protesorn Thore Fries i Uppsala.

Theodor (Thore) Magnus Fries är nämligen född den 28 okt. 1832 i Femsjö församling af Jönköpings län. Fadern var den berömde Elias Fries; modern, Christina Wieslander, tillhörde en vidtutgrenad Vislanda-släkt, hvarur bl. a. äfven familjen Wieselgren leder sitt ursprung. Af fadern fick Thore Fries mottaga i arf en varm kärlek till naturen och i synnerhet växtvärlden och den ledning, han erhöi i hemmet, satte honom i bästa tillfälle att allt från barndomen allsidigt utveckla sina botaniska anlag. Efter att ha genomgått Uppsala katedralskola blef han student 1851, aflade 1856 filosofie kandidatexamen och förvärfvade följande år den akademiska lagern på en afhandling "De stereocaulis et Pilophoris commentatio." Redan 1853 hade han som amanuens knutits till Uppsala botaniska trädgård och museum; nu förordnades han till docent i botanik och blef 1862 innehafvare af adjunkturen i botanik och praktisk ekonomi vid samma universitet. Sina vetenskapliga studier stödde han genom talrika in- och utländska resor, bland hvilka särskildt må nämnas hans besök 1868 på Spetsbergen som deltagare i "Sofias" polarexpedition och resan till Grönland och New Foundland 1871. Härunder hopbragte han synnerligen värdefulla samlingar, särskildt af lafvar och arktiska fanerogamer, de växtgrupper, hvilka han företrädesvis gjorde till föremål för undersökning ur systematisk synpunkt. Dessa samlingar tillhöra numera Uppsala universitets botaniska museum. Bland de vetenskapliga arbeten han nu åstadkom må här nämnas *Monographia Stereocaulorum et Pilophorum*, som 1859 belönades med vetenskapsakademiens pris, *exsiccatverket Lichenes Scandinaviæ rariores et critici* (1859-65), *Lichenes arctoi Europæ Groenlandiaequæ* (1860), *Genera Heterolichenum europæa recognita* (1861) samt slutligen *Lichenographia Scandinaviæ* i två delar 1871 och 1874, i hvilken han gaf en sammanfattning af sina studier öfver Skandinavien lafvar. Under längre perioder (1857-59, 1865-68) redigerade han tillika facktidskriften "Botaniska notiser" och författade i denna och andra tidskrifter talrika uppsatser, belysande särskildt Finnmarkens, Spetsbergens och Novaja Zemljas fanerogamiflora. Dessutom gjorde han sig redan nu bemärkt som en framstående populärvetenskaplig författare; 1872 utgaf han bl. a. det utmärkta geografiskt-etnografiska arbetet "Grönland, dess natur och invånare."

Det innebar sålunda ingen öfverraskning, att Thore Fries 1877 vid prof. E. Areschougs afgang kallades till innehafvare af samma "Borgströmianska" professur i botanik och praktisk ekonomi, åt hvilken hans faders namn tidigare skänkt berömmelse. Som professor fullföljde han gifvetvis sin forskning inom den botaniska systematiken, men ägnade sig därjämte med ifver åt ett nytt område: Linnéforskningen. Redan som ung student hade han på sjunde skandinaviska naturforskaremötet i Kristiania 1856 hållit föredrag "om några nyligen upptäckta Linnéanska manuscripter". Nu började han på allvar de förarbeten till en fullständig Linnébiografi, hvilka först sågo dagen i de akademiska program, han som universitetets rektor utiärdade 1893-98, och slutligen 1903 omarbetades till det stora verket "Linné, Lefnadsteckning", som af Vetenskapsakademien belönades med Letterstedtska priset och om hvilket den store tyske botanisten Julius Wiesner fällt omdömet, att det är "ett af de största och mest bety-

dande arbeten, som i biografisk riktning utförts på botanikens område". Därjämte har han ombesörjt editionen af en hel del Linnéana och särskildt under de senare åren varit sysselsatt med att utgifva Linnés brevsamling, hvaraf hittills sex volymer utkommit. — Af hans botaniska arbeten under professors-tiden märkes framför allt hans 1891 och 1897 utgifna "Lärobok i systematisk botanik".

Ett särskildt omnämnande förtjänar det utomordentliga sätt, hvarpå han sörjde för Uppsala botaniska institutions utveckling och förkofran. En man mera skickad att vårda det Linnéanska arvet lär näppeligen stå att finna.

I tjugutvå år verkade Thore Fries som professor. Vid sin afgang 1899 var han ännu i besittning af sin fulla vigör och handlingskraft. Nämda år kallades han ock af k. m:t att öfvertaga det maktpåliggande värfvet som ordförande i den stora kommitté, hvilken då tillsattes för utarbetande af förslag till en ny läroverksorganisation. Inom densamma verkade han kraftigt för beredande af ökad utrymme å läroplanen för de naturvetenskapliga ämnena och i sammanhang därmed för de döda språkens tillbakaträngande. I öfverensstämmelse härmed hade han redan på 1880-talet som ledamot i en universitetskommitté bidragit till latinets afskaffande i filosofie kandidatexamen.

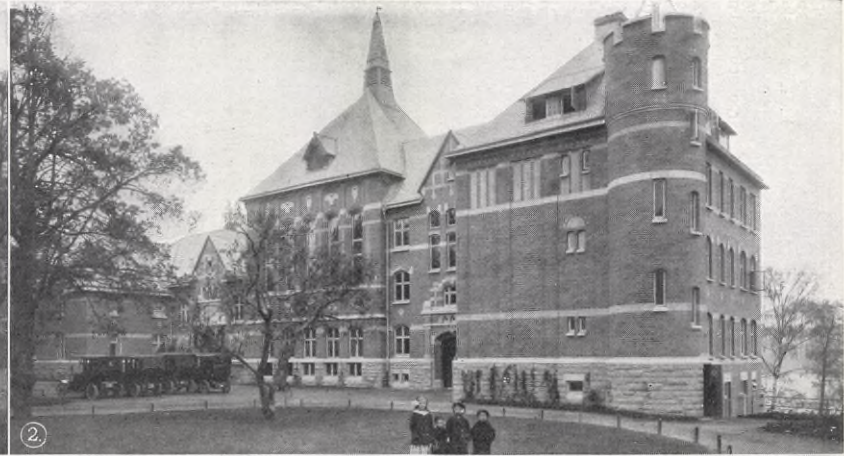
Äfven till områden utanför de akademiska har prof. Fries ovanliga arbetsförmåga räckt till. På 1860-talet under flera år lärare vid Ultuna landbruksinstitutet blef han efter sin professorsutnämning ledamot af dess styrelse och kvarstod i elfvå år i denna egenskap. 1882 hade han säte i den komité, som hade att afgifva förslag till förändrad organisation af landbruksläroverken. Sitt intresse för den allmänna folkbildningens höjande har han ådagalagt icke blott genom oöfverträffligt populärvetenskapligt föreläsare- och författarskap; under längre tids perioder har han varit ordförande i styrelserna för Uppsala läns folkhögskola och för Uppsala arbetareinstitut. I många år (alltifrån 1883) har han varit föredragande å skogs- och trädgård-afdelningen inom landbruksakademien, till hvass hedersledamot han kallades 1897.

Att f. ö. här uppräknas alla de mångahanda utmärkelser, som från in- och utlandet kommit prof. Fries till del, förbjuder utrymmet. 1900 kreerades han af sitt eget universitet till medicine hedersdoktor, och ledamotskap eller hedersledamotskap i botaniska samfund tillkommer honom i alla europeiska länder med undantag af Spanien, Portugal och Balkans aterna. Af universitetet i Moskva är han sedan 1877 hedersmedlem.

Och dock — hvad man kanske först tänker på, när man hör namnet Thore Fries nämnas, är väl hans så att säga privata insatser i universitetslivet och vid forskarsamkvämen. Hvem minnes ej och bevarar bland studenttidens både gladaste och innehållsrikaste minnen Thore Fries som medelpunkten vid botaniska sektionens af naturvetenskapliga studentsällskapet sammankomster och samkväm? Hvem kommer ej ihåg hans lärorika föredrag, hans spirituella tal, hans rikedom på muntrande anekdoter? Hvem har öfverhufvud trätt hans personlighet nära utan att komma under inflytande af dess egendomliga, nästan trolska tjuskraft?

Otaliga skola helt visst de lyckönskningar blifva, som komma att inströmma till ättioåringen. Mätte det varda honom förunnadt att ännu länge få lefva och med obrutna krafter fortsätta sina kära, nationellt betydelsefulla Linnéstudier!

INVIGNING AF K. VETERINÄRINSTITUTETS NYA ETABLISSEMENT.

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

1. HUFVUDBYGGNADEN. — 2. HUFVUDBYGGNADEN FRÅN GÅRDSSIDAN. — 3. KONUNGEN BESER ETABLISSEMENTET. Främst synes konungen, mellan prinsessan Ingeborg och professor Wennerholm, närmast bakom hertigparet af Södermanlånd. — 4. HÖGTIDSTALET HÅLLES AF INSTITUTETS REKTOR, PROF. WENNERHOLM.

Klitch: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sölm-Gbg.

K. Veterinärinstitutet invigde den 17 okt. sina modernt och praktiskt inredda nybyggnader ute vid Kräftriket, sedan desamma under nära ett års tid varit i praktiskt bruk. Invigningen försiggick i institutets fästsmyckade aula i närvaro af konungen, prinsarne Wilhelm och Eugen, prinsessorna Maria och Ingeborg, regeringsmedlemmar, delegationer från

utländska veterinärhögskolor samt ett stort antal inbjudna. Sedan institutets rektor professor J. G. H. Wennerholm i sitt högtidstal redogjort för veterinärinstitutets utveckling till nuvarande tid, förklarade konungen i ett kortare anförande institutet invigt.

Till landshöf-
ding i Gottlands
län har k. m:t ut-
nämnt landssekre-
teraren i Blekinge
län, förra statsrådet
*Gustaf Wilhelm
Alex. Roos*. Lands-
nötting Roos är
född i Stockholm
1859 och son till
generalpostdirek-
tören Roos. Efter
i Uppsala år 1882
afslagd hofrättsexam-
en blef han sam-
ma år e. o. notarie
i Svea hofrätt och
Stockholms råd-
husrätt. År 1884
blef han auskultant
i Skånska hofrät-
ten, 1886 länsnota-
rie i Blekinge län
och 1898 landssekre-
terare. Under åren
1903—08 var
han ledamot för
Karlskrona stad af
Andra kammaren
och tillhörde där-
under liberala sam-
lingspartiet. Vid
den Lindmanska
ministärens bildande
1906 ingick han däri
som konsultativt stats-
råd och kvarstod på
denna post till våren
1909, då han åter-
gick till sin förutvarande
befattning som landssekreterare.

H. S. D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

G. W. A. ROOS. Nyutnämnd landshöf-
ding i Gottlands län.

Kl. K. B:s SÖFVERSPARRA.

G. H. ELMQUIST. Nyutnämnd chef för
Socialstyrelsen.

tjänstfullt arbete. År 1902 befordrades han till
förste aktuarie och 1908 till byråchef i Kom-
merskollegium. D.r.E. har vid ett flertal
tillfällen varit förlikningsman och skiljedomare
vid arbetstvister.

KREDITIVET.

FÖR H. S. D. AF HJALMAR BERGMAN.

ÄR direktör Erik Gustaf Wessel efter
åttaårigt oafbrutet och framgångsrikt
arbete ändtligen kunde unna sig ett
par månaders semester, tog han
nattåget till Berlin, för i en skram-
lande smutsig, äktberlinsk taxabil från
Stettinerbnhf till Anhalterbnhf, pla-
cerade sig i Berlin—Neapelexpres-
sen och rasslade genom dag och
natt fram mot den stad, som enligt gammal häfd
gör anspråk på att vara en af ändstationerna här i
lifvet.

Hvarför chefen för huset Wessel & comp. reste
så direkt till Neapel? Därom veta vi föga eller
intet. Ett litet utkast till program nedklottradt på
Bædeckers bruna omslagspapper, innehöll namnen
Neapel, Rom, Florens, Genua, Monte, Paris. Herr
Wessel var för klok för att börja med Paris. Det
är en sådan stor stad, man kan lätt gå vilse, och
så hinner man inte med det öfriga programmet.

Det bör ännu en gång betonas, att herr Wessel
är en klok man. I Neapel gick han ur vägen för
tiggare, ostron och vackra fruntimmer. Han und-
gick också att bestiga Vesuvius, som det året —
1905 — mullrade och bolmade försvarligt. Capri
såg han på afstånd, och Pompeji skulle han ha be-
sökt, om han bara vetat att det låg så pass nära.
Efter ett kort besök i Museo Nazionale — där alla
föremålen äro antika — beslöt han sig för att åka
upp till San Martino.

Här såg han dem för första gången. Han tog
dem för engelskor. Till en början fäste han sig
icke vid dem. Där fanns flera damer och kanske
också vackrare damer. Och dessutom var det ju
utsikten och sorlet från staden och en del andra
anmärkningar och noter och stjärnor i Bædecker.
När Erik Gustaf fullgjort alla sina skyldigheter satte
han händerna i sidorna, spände ut bröstet och sade:

— Nå gudskelof, nu har man sett det.

Omedelbart efter detta yttrande hörde han ett

sakta fitter. Han vände sig om och såg den yngre
af de båda damerna dölja sitt ansikte bakom para-
sollen. Den något äldre damen rynkade ögonbry-
nen och bet sig i läppen. Erik Gustaf rynkade
också ögonbrynen. Jaså svenskor. Nå, godt, det
kunde kvitta. En liten flicksnärta kan väl hitta ett
skönare uttryck för Neapelgolfens stämning. Men
så har hon inte heller startat ett millionföretag och
arbetat utan semester åtta långa år.

Den andra och definitiva sammanstötningen skedde
på tåget Neapel—Rom. Erik Gustaf hade i god tid
begifvit sig till stationen, han hade fått ett förträff-
ligt hörn i en rökkupé, han hade satt på sig mös-
san, tändt cigarren, dragit fram boken ur fickan.
Då stiger de in. Ist alles schon besetzt? frågade
den något äldre damen. Hon är synbarligen nervös,
upphetsad, och har antagligen glömt sin landsman
från S. Martino. Glaube nicht, säger herr Wessel.
I detsamma drar han ett förfärligt bloss för att så-
lunda göra damerna uppmärksamma på kupéns eti-
kett: fumatori.

Men damerna låta sig icke afskräckas. Ella heter
den yngsta, den något äldre är Ellas mamma. Ella
har en stor och tung handväska. Hon ser på väs-
kan, hon ser på herr Wessel, och slutligen kastar
hon en förtviflad blick upp mot det högt belägna
nätet. Men herr Wessel bolmar och sväljer sitt
gentlemanna-samvete. Han har intet förbarmande
med damer, som fnittra bakom ens rygg och som
tränga in i en rökkupé. De må arrangera sina
grejor bäst de gitta. Han håller boken framför ansiktet.

Tåget sätter sig i gång, damerna taga plats. Herr
Wessel läser. Det är en rolig bok, rätt så pikant.
Herr Wessel läser med förkärlek franska böcker,
särskildt sådana, som icke innehålla någon alltför
allvarlig moral. Man får icke därför tro, att herr
Wessel själf skulle sakna moral. Långt därifrån.
Men han har nyligen fyllt sina fyratio, han är ung-
karl. Och denna världens fröjder äro icke alltför
många och icke alltför varierande.

Foto. Fröjer, Estlöf.

Klöße: Kem. A.-D. Bengt Silfversparre, Sklm-Gbg.

FRÅN BRÖLLOPSFESTEN Å TROLLENÄS: 1 Prins Vilhelm. 2—3. Frih. v. Frikan Trolle. (X) Brudparet.

Ett lysande bröllop firades den 8 okt. på Trolleås, Skåne, i det att fröken Viveka Trolle, äldsta dotter till ledamoten af Första kammaren, hofjägmästaren frih. Nils Trolle och hans friherrinna, född Leijonhufvud, då förmäldes med löjtnanten vid k. flottan, adjutanten i marinstabens Erik Hermansson Wrangel,

son till generalmajor H. G. W. Wrangel och hans maka. Vignelsen förrättades i gamla slottskapellet af kyrkoherden i Trolleås C. G. Wilson. I den lysande skaran af bröllopsgäster märktes hertigen af Södermanland.

Korteligen, herr Wessels bok är icke moralisk. Den har ett omslag tryckt i sju färger, och dessa sju färger bilda tillsammans en ung kvinna, klädd på ett öfvermåttan originellt sätt. Sannolikt är det denna originalitet, som förmått honom att köpa boken. Han har hitintills varit mycket belåten med den. Men när han nu sitter och håller boken som en sköld mellan sig och den unga fnitterkajsan från S. Martino, går det plötsligt upp för honom, att titelplanschdamen likvisst är onödigt originell. Han slår hastigt igen boken, tappar den på golvet, tar upp den och stoppar den i handväskan. Härvid betar han sig något fumligt, blodet stiger honom åt hufvudet, hvilket ögonblick som hälst kan han få höra ett näsvist fnitter.

Men det ligger i dag en viss trist och tung atmosfär kring lilla Ella. Troligen ha de båda damerna tvistat vid morgonkaffet. De stirra trumpet åt hvart sitt håll. Och lilla Ella är röd i hufvudet.

— Varmt? säger herr Wessel och gör en rörelse åt fönstret. Den lilla spritter till, hon småler matt och nickar. Herr Wessel gör sig redo att släppa ned fönstret. Men innan han hunnit så långt, känner han någonting snudda vid sin arm. Jo mycket riktigt, det är Ella, som har sträckt fram sin lilla behandskade tass. Den är förrästen inte så alldeles liten.

— Min herre är svensk? frågar hon. Det stämmer, han är svensk. Och han är icke särdeles van vid, att främmande unga damer röra vid hans armar. Han kastar en frågande blick på Ellas mamma. Hon sitter och ser ut i korridoren, och låter liten Ella sköta sig bäst hon kan.

Och hon kan! Hon säger lugnt tillitsfullt:

— Då vägrar ni säkert inte att hjälpa ett par landsmaninnor?

Hm. Nej, naturligtvis, det är ju klart. Fast — förstas — det beror ju en smula på — Herr Wessel gör denna instinktiva rörelse med armbågen, som låter oss känna, att det finns en plånbok och att den ännu är vår.

— Känner ni major Wulff? frågar Ella. Major Wulff i Stockholm. Han är adjutant hos kronprinsen. Jo, jo. Erik Gustaf har hört namnet. Äran af en personlig bekantskap har han visserligen icke, men han har hört namnet.

— Det är min far, säger Ella. Erik Gustaf reser sig till hälften, bugar och presenterar. Mamma vaknar plötsligt upp, hon stirrar häpen på lilla Ella, som gifvit sig i samtal med en främmande herre. Det blir ännu en presentation. Mamma talar en blandning af tyska, engelska och svenska. Hon har bott så länge i utlandet och dessutom är hon född tyska. Tysk officersdotter. Hon har sina nerver, mamma. I Sorrento hade hon verkligen lyckats få en smula bukt med sina förfärliga nerver. Men det behöfdes så lite —

Här tar mamma vid. Hon faller så att säga i en ordkris. Herr Wessel anser sig vara mäktig de fyra världsspråken. Men nu blir han bet. Då och då hinner han visserligen uppfatta ett och annat svenskt, tyskt eller engelskt ord. Men de äro endast som stenar i en vild språkström, som kan vara hebreiska eller grekiska eller hvad som helst. Mammans hela habitus är öfver hufvud taget något exotisk. Under det att lilla Ella verkar nordisk som sitt namn. Man kunde gissa på dalkulla, trygg och blid.

Och nu säger hon:

— Ja, stackars mamma är så nervös. Kan ni tänka er, vi ha inte så mycket som en centime.

Pang! Där ha vi det. Vill låna pengar. Anej, nog är du söt min dufva, men E. G. Wessel är för gammal att fångas med lockfågel. Och dessutom är han fast besluten att resa till Paris. Alltså tar han åter upp boken med den originella damen. Han gitter inte ens svara.

Men Ella fortsätter:

— Ni kan tänka er, vi väntade ett nytt kreditiv-bref från pappa. Vi fick det igår kväll. Och så i dag på morgonen.

— Stulet, inpassar herr Wessel ironiskt.

Nej visst inte. Men här skulle han få se. Mamma gräver i väskan och tar fram papperet. Titta bara. Herr Wessel har alls ingen lust att titta. Ella flyttar sig öfver till hans soffa och håller papperet framför honom. Så måste han ju titta.

Stockholms Enskilda Bank — alldeles riktigt — Nous avons l'honneur d'introduire auprès de vous — Monsieur Gabriel Wulff — riktigt — nous l'accréditons auprès de vous collectivement pour la somme de Frs 15,000.

Nå då så. Tackar jag! Femton tusen! Erik Gustafs var på sju och då skulle han ändå till Paris. Men hvarför klagade damerna? Allting var ju i sin ordning. — Jaså! Märkte han då ingenting? Såg han inte, att stackars dumma pappa i distraktion låtit bankherrarna skriva sitt namn i stället för mammas eller Ellas. Hur skulle hon nu bära sig åt? Skulle hon kanske klä ut sig till karl och spela monsieur Wulff? Visserligen hade de pap-pas pass — se här — svenske undersåten, majoren etc. — De hade nämligen rest ut tillsammans. Pappa hade blifvit hemkallad. Tjänsten. Och där stod man nu. Trodde herr Wessel att någon människa skulle vilja ta fel på lilla Ella och en major?

Direktör E. G. Wessel kände sig betydligt de-rangerad. Den något äldre damen stirrade på ho-nom med hypnotiserande ögon allt under det att hennes mun gick i ett. Nå, det gjorde mindre. Men lilla Ella. Först och främst satt hon så nära och rödde oupphörligen vid hans arm. Hvad skulle han göra? Det var ju inga äfventyrerskor. Pappan var major och kreditivet löd på femton tusen. Inte häller ville de låna pengar. De ville endast, att han skulle ta passet och kreditivet och lyfta pengarna för deras räkning. Hela summan på en gång naturligtvis, eftersom det ju i alla fall var en viss risk. Nå — nå — bedrägeri var det. Men ett fromt bedrägeri. Inte sant? Och tusan till tös ändå. Som utan vidare tog honom i armen. Så att säga i vingbenet.

I Rom lyfter monsieur Gabriel Wulff, alias E. G. Wessel, 5,000 frs för damernas räkning. Han anser det vara oklokt att ta hela summan på en gång. Affären är ju moraliskt oklanderlig, men juridiskt icke fullt korrekt. Det är bäst att icke väcka miss-tankar. 5,000 lyftas hos Maquay i Florens och de sista fem hos Crédit Lyonnais i Monte Carlo. Affären är som sagt moraliskt oklanderlig, men icke förty får E. G. Wessel ett ordentligt svettbad för hvarje gång.

Och belöningen? Erik Gustaf är visserligen en oegennyttig människa, som gärna står damerna till tjänst. Han fordrar endast ett aldrig så litet bevis på tacksamhet och — och vänskap. Åtminstone borde lilla Ella sätta sig bredvid honom och lägga sin hand på hans axel. Så där som hon gjorde första dagen på tåget. Men det gör hon icke. Det är nu för tiden uteslutande den något äldre damen som upprätthåller förbindelsen. Och hon gör det

sålunda, att direktör Erik Gustaf Wessel, chefen för ett millionföretag, känner sig jämnställd med en be-tjänt eller en guide.

Och lilla Ella undviker honom, vänder honom ryggen, rynkar på näsan. Hvarför? Erik Gustaf tror sig veta förklaringen: det är den fördömda sju-färgade damen, som nar väckt liten Ellas miss-hag. Gud signe det oskyldiga lifvet! Erik Gustaf måste torka sig i ögonen. Och den sjufärgade blir hög-tidligen bränd. I stället anskaffar herr Wessel en roman af Marion Crawford, Tauchnitz Edition. En mycket allvarlig och respektabel roman, som han gärna har liggande framför sig på bordet och som han för säkerhets skull genast skär upp.

Rom och Florens beses från åkaredroskor. I Monte blir sejouren längre. Klimatet är som ska-padt för fru Wulffs nerver. Hon blir så stark, att det enerverande lifvet i spelsalarne icke bekommer henne det minsta. Lilla Ella spelar sällan, men när hon någon gång vill satsa, lånar hon en louisior af Erik Gustaf. Det är nämligen mera tur med lånta pengar. Vinner hon, får han naturligtvis igen sin louisior. Men hon vinner aldrig, hon har otur, Nå hvad gör det? Hvarje gång croupiern rakat till sig slanten, går lilla Ella bort till Wessel, lägger händerna på hans axlar, ser honom in i ögonen och säger:

— Wessel, nu gick det galet igen. Är vi pank?

En sådan liten rackare!

Alltjämt står herr Wessel på tå. Han bär kappor, bevakar stolar, rekvirerar förfriskningar och vagnar. Ur hvilo-synpunkt är denna resa kanske icke fullt lyckad. Och det tycks vara långt till Paris. Men herr Wessel har vunnit något som är bättre än hvila och Paris: han har återvunnit sin ungdom. Han känner sig som en pojke, en yngling. h!

En dag möter han en landsman, en bekant. — Jag tror gumman förlorar, säger vännen. — Hvilken gumma? — Din gumma. — Hvabefalls? Min gumma. — Ja, du uppträder ju som chevalier servant. Hör nu — oss emellan sagdt — blir det inte dyrbart i längden? Äh?

Det var endast en fullkomlig okunnighet i vap-nens bruk, som hindrade direktören från att duellera. En sådan oförskämthet! Hvilka insinuationer! Ska man då aldrig gå fri för det svenska småstads-skvallret?

Dyrbart? Nåja, han var ju ute för att roa sig. Och det var ju egentligen löjligt tanklöst att ta ett kreditiv på futtiga sju tusen. Han har redan skrivit efter ett nytt. På femton. En ann så god som en ann.

Kreditivet kommer i ett stort konvolut. Herr Wessel skakar det framför ögonen på lilla Ella, skrattar och bedyrar, att nu går inte banken säker. Dagen därpå stiger Ella in i herr Wessels rum. Det är ändå katten till tös! Inte ens att hon gitter knacka. Eller rodna! Herr Wessel rodnar i hen-nes ställe och far med orolig blick kring vinklar och vrår. Det finns nämligen mer än en sjufärgad roman här i världen.

Men lilla Ella har inte tid för sådant. Hon går rakt fram till herr Wessel och räcker honom ett papper. Han ögnar igenom. Det är synbarligen ett bref från en advokat, en mycket bister herre, som hotar damerna Wulff med process och andra otref-ligheter. Hvarför.

Jo, nu ska han höra på. Ella måste själf tala med honom, ty stackars mamma ligger i en förfärlig nervkris. Historien är verkligen bedräfflig. Mamma har sökt skilsmässa. Och pappa, som är en obe-gripligt grym människa, har tills vidare vägrat att gifva henne och Ella något som hälst understöd.

Skådespelaren vid Svenska Teatern i Stockholm *John Isak Riego* afled efter en tids sjukdom den 18 okt. på Sofiahemmet.

Riego var född 1852 i Moss, Norge, och son till spanske cirkusdirektören Riego. Redan i mycket spå ålder kom han till Sverige. Som tjugoårig erhöll han anställning vid Fröbergsska teatersällskapet, öfvergick 1876 till Elfforska sällskapet och kvarstannade här, då August Lindberg två år senare ställdes i spetsen för sällskapet. År 1884 vann han engagemang hos Albert Ranft, men lämnade redan påföljande år detta sällskap och tog anställning vid Svenska teatern i Helsingfors. År 1898 knöts han till Svenska teatern i Stockholm, öfvergick 1907 till Dramatiska teatern, men trufdes icke här utan återvände förra hösten till Svenska teatern.

Det sceniska område, där

F. 1852. † 18 OKT.

Riego företrädesvis rörde sig och där han vann sina vackraste lagrar var den komiska karaktärsrollen. Han gaf sina gestalter en förträfflig karaktäristik med omsorgsfullt tillvaratagande af de komiska smådetaljerna. Några lyckligt lösta uppgifter af annat slag vittnade om att hans begåfning sträckte sig också in på den rena tragediens område. Bland det stora antal roller han framgångsrikt kreerat kunna nämnas Märten i "Mäster Olof", bonden i "Per Olsson och hans käring", Aune i "Sammhällets pelare", godsägare Wulff i Molanders "En lycoriddare" m. fl.

Som skådespelare mångsidig, intelligent och samvetsgrann blef Riego en af publikens gunstlingar, och som privatman förvärfvade han genom sitt flärdlösa sympatiska väsende en vid krets af personliga vänner.

Det var därför som mamma ansåg sig tvungen att hemligen tillägna sig pappas kreditiv.

Aj, aj!

Ja, det var formellt orkligt men moraliskt rätt. Pappa skulle naturligtvis bli tvungen att underhålla Ella och mamma. Men nu begagnade han tillfället att anklaga dem för stöld.

Herr Wessel bedöfvas af dessa nyheter. Han kan icke tänka fullt klart. Han kan endast med hela sitt hjärta deltaga i lilla Ellas sorg. Han fattar hennes händer, kysser dem. Men lilla Ella gör sig genast fri och säger tämligen kallblodigt:

— Ja, värst är det ju för er. Det är ju ni som tagit ut pengarna under falskt namn.

— Herr Wessel stirrar på henne. Det är det onaturliga lugnet hos detta oerfarna barn, som skrämmer honom mest. Och kanske också — kanske också retar honom en smula. Emellertid bibehåller han sitt lugn och säger blott: — Och för hvems räkning? Har jag tagit en centime?

— Det förstås, att ni inte har gjort, säger Ella. Men det hindrar inte lagfarten. Juridiskt sett är det ni som är skyldig.

Ett ögonblick glömmmer Erik Gustaf helt och hållet sin värdighet. till och med sin kärlek. Han ruskar i lilla Ella ganska eftertryckligt. Han bedyrar högt och heligt, att dessa damers affärer kvittar honom lika. Men samtidigt inser han hela vidden af sin olycka. Han har gjort sig skyldig till förfalskning, han är förlorad.

— Nej, säger Ella, den guds ängeln, det är ni visst inte. Ni måste naturligtvis genast ersätta pappa de femtontusen. Mamma skall ge er en revers, och när skilsmässan är ordnad får ni tillbaka era pengar. Men hastigt och lustigt, kära Wessel, innan pappa hinner ställa till med någon olycka...

— Ja — ja — det är ju en utväg. Och herr Wessel har ju sitt nya kreditiv. Men hur skall det gå till? Han är så upprörd — så matt — klockan ett stängs banken — kommer han nu i sista stund och

begär hela summan — han kommer att bära sig fumligt åt — väcka misstroende.

— Gif hit kreditivet, säger Ella, och ert pass. Jag ska nog få ut pengarna. Under tiden skriver mamma reversen. Vänta här. Gå inte ut förr än jag kommer.

Herr Wessel väntar. Tusan i alla fall — tusan till flicka. Nå, hon hade ju narrat honom i klistret, så det var inte för mycket, att hon tog honom därur. Och denne onaturlige fader, som skulle inkasera E. G. Wessels surt förtjenade slantar. Näja, reversen förstås. Fru Wulff skulle naturligtvis få ett anständigt underhåll. Och reversen skulle infrias — på ett eller annat sätt. Hm. Tusan till tös. Det är en race, som man inte finner i Paris. Nej. Så rask, så rådig, inte ett uns schåpagås.

Herr Wessel torkar sig i ögonen. Han behöfver något stärkande och rekvirerar i vin. Han bolmar och dricker och timmarna förflyta under rätt angenäma tankar. Efter omständigheterna.

Och så knackar det. Han springer upp och kastar undan buteljen, öppnar fönstret för att få ut röken. Nå så. Det var bara landsmannen. Hur länge skall han sitta här? Talar om spelet förstås. Bah — spel — det finns annat än spel — och pengar — Tusan till flicka —

— Och du, säger vännen, du följde dem inte till tåget. Har du fått nog, hvasa?

Herr Wessel stirrar på honom. Hans tankar hålla sig vackert stilla som skrämde möss. Men öfver hela kroppen kryper det, kryper det.

— Jaså, de ha rest, säger han och vill inte låtsas om någonting. Men plötsligt rinner sinnet på honom. Han rusar upp, fäktar och går an. Han pratar hit och dit och först så småningom lyckas vännen sätta ihop den tragiska historien bit för bit. Tja! — Polisen! skriker herr Wessel. Genast till polisen! Vännen ställde sig tveksam. Är det verkligen skäl i att gå till polisen? Naturligtvis kunde han få damerna fast — men — men han själf då? Och monsieur Wulffs kreditiv?

Forts. å sid. 61.

SENASTE BALKAN-BILDER.

1. TURKISKA FLYKTINGAR FRÅN BULGARIEN ANLÄNDA TILL STAMBOUL.
- 2 OCH 3. TURKISKA TRUPPER PÅ VÄG TILL JÄRNVÄGSSTATIONEN I STAMBOUL FÖR ATT FÖRAS TILL FRONTEN.
4. TURKISKT KAVALLERI.
5. TURKISK TRUPPTRANSPORT FRÅN ÅNGARE TILL JÄRNVÄG.

6. GENERAL SAVOFF, BULGARISKA ARMÉNS ÖFVERBEFÄLHAVARE NÄRMEST KONUNGEN.
7. ABDULLA PASCHA, TURKISKA NORRA ARMÉNS ÖFVERBEFÄLHAVARE MOT BULGARIEN OCH SERBIEN.
8. GENERAL PUTNIK, SERBIENS GENERALSTABSCHEF.

— 56 —

— 57 —

9. PRINS PETER AF MONTENEGRO (X) SOM AFSKÖT DET FÖRSTA SKÖTTET MOT TURKARNE.
10. SERBISKA RESERVISTER TÅGA TILL KASERNERNA I BELGRAD.

11. BULGARISKA TRUPPER SOM I STRIDSLUST SMYCKAT UNIFORM OCH GEVÄR MED BLOMMOR.
12. DAMER TILLHÖRANDE BULGARISKA RÖDA KORSET.

Efter original-

fotografier.

I det ögonblick då detta skrives, är krig förklaradt mellan Turkiet å ena sidan samt Bulgarien, Serbien, Montenegro och möjligen Grekland å andra sidan.

Mobiliseringen af stridskrafterna synes hafva pågått sedan början af innevarande månad, och den strategiska uppmarschen till krigsskådeplatsen eller krigsskådeplatserna har börjat.

En kort öfversikt öfver de stridskrafter till lands som nu föras mot hvarandra torde därför just nu vara af intresse.

Montenegro, som först fört sina trupper i elden, har en liten armé af ren milisnatur. I fredstid består den af endast omkring 2,000 man, inklusive officerare, med 4 månaders instruktionskurs för infanteriet. Hvarje kristen montenegrin är värnpliktig från sitt 18 år. Vid krigsutbrott äro alla män mellan 16 och 62 år pliktiga att på kallelse ställa sig i ledet, och arméen sväller då ut till omkring 55,000 man, af hvilka 30,000 i 1. uppbådet, 20,000 i 2. och 5,000 i 3. uppbådet. Kavalleri och träng saknas.

Montenegrinen är af naturen krigare, tapper, förnöjsam och disciplinerad, men såväl befäl som trupp saknar utbildning och utrustning för att med framgång kunna deltaga i större truppförband. De äro däremot med säkerhet särskildt egnade för guerillakrig och komma i det påbörjade kriget sannolikt väl fylla sin uppgift att vid Montenegros östra gräns binda en icke föraktlig del af de turkiska stridskrafterna.

Af alla Balkanstater förfogar *Bulgarien* öfver den modernaste och bäst disciplinerade arméen. Under de 25 år konung Ferdinand såsom öfverste krigsherre ledt dess öden, har den bulgariska arméen icke blott fördubblats till sin numerär utan äfven erhållit en utbildning, beväpning och utrustning som i alla afseenden ställer den i jämnbredd med de stora staternas arméer.

Den är naturligtvis byggd på allmän värnplikt, och hvarje vapenför man är värnpliktig från sitt 20. till 45. lefnadsår. Manskaper tjänar vid infanteriet i 2 år och vid de öfriga vapenslagen i 3 år. Den årliga rekrytkontingenten utgör 30,000 man och fredsstyrkan omkring 50,000 man och 3,500 officerare.

I krig sväller styrkan ut till omkring 300,000 man infanteri, 7,000 ryttare och 720 kanoner, fördelade på 144 bataljoner, 36 maskingevärskompanier, 37 skvadroner, 81 fält-, 18 bergs- och 9 haubits-batterier.

Den bulgariska arméen blir med säkerhet Turkiets fruktansvärdaste motståndare.

Långt svagare såväl till antal som organisation är *Serbiens* stridskrafter. Värnplikten börjar vid 21:sta och slutar vid 45:te lefnadsåret. Af den årliga kontingenten värnpliktiga, som belöper sig på omkring 60,000 man, inkallas endast omkring 13,000, hvilkas öfningstid är 1½ år vid fottrupperna och 2 år vid kavalleriet och artilleriet. Fredsstyrkan skulle egentligen uppgå till 20,000 man men af dem

hållas i tjänst endast 12- å 13,000 man under sommaren och 6- å 7,000 under vintern. De serbiska tidningarna påstå, att en stor del af de för arméen bestämda anslagen med riksdagens tysta medgifvande användes till befordrande af den nationella propagandan i grannstaterna. Att utbildning och organisation under sådana förhållanden stå lågt, är ej svårt att inse.

Krigsstyrkan lär kunna uppdrivas till 160,000 infanterister, 8,600 ryttare och 560 kanoner, fördelade på 158 bataljoner, 47 skvadroner och 114 batterier, men därom råder tvifvel. I alla händelser är den serbiska härens stridsvärde betydligt underlägset den bulgariske grenns.

Den *grekiska* arméen har knappt hunnit börja sin genom 1911 års värnpliktslag förnyade organisation. Enligt denna är hvarje grek värnpliktig från och med 19 till och med 53 års ålder med 2 års aktiv tjänst. Den årliga kontingenten skall utgöra minst 13,000 man. Fredsstyrkan skall enligt stat utgöra 3,000 officerare och 29,000 man, hvilka siffror dock ännu icke uppnåtts.

Krigsstyrkan skall utgöra 150,000 man i aktiva arméen, 80,000 i territorialarméen och 70,000 i den senares reserv, tillsammans 300,000 man. Under organisationstiden torde styrkan ej kunna uppbringas öfver 100,000 man.

Den gemensamma fienden, *Turkiet*, ställer upp en armé, som till numerären torde vara de förbundnas jemnlige, men i fråga om stridbarhet sannolikt öfverträffar en del af dessa. Armén rekryteras till största delen genom allmän värnplikt, som börjar med det 20:de året. Tjänstgöring omfattar 3 år i aktiv tjänst. En del af de värnpliktiga uttagas dock ej till 3-årig tjänst utan tilldelas landvärnets 2:dra klass och erhålla endast kortvarig utbildning. För det kurdiska irreguljära rytteriet, bestående af 24 regementen, äfvensom för en del aflägsna landsändar gälla särskilda bestämmelser. Fredsstyrkans storlek kan beräknas till 20,000 officerare o. 200,000 man, med 1,800 art.-pjäser och 330 kulsprutor.

Krigsstyrka:

1:sta arméen (Tracien): 4 armékårar med 218,000 infanterister, 5,900 kavallerister och 450 art.-pjäser.

2:dra arméen (Macedonien): 4 armékårar och 3 själfständiga divisioner med 330,000 infanterister, 5,900 kavallerister och 500 art.-pjäser.

3:dje arméen (Kurdistan): 3 armékårar med 105,000 infanterister, 2,700 kavallerister och 380 art.-pjäser.

4:de arméen (Mesopotamien): 2 armékårar med resp. 52,000 och 2,700 man och 190 art.-pjäser.

Det kurdiska rytteriet uppskattas till omkring 15,000 man, och de själfständiga kårerna och divisionerna i Yemen, Hedjas och Tripolis till 40,000 man inf., 1,100 man kav. och 250 kanoner.

Sammanlagda styrkan af Turkiets stridskrafter blir sålunda omkr. 750,000 man inf., 33,000 man kav. och 1,750 art.-pjäser.

*

SVENSK MILITÄRATTACHÉ TILL TURKIET.

Ufver fotografi. Klische: Bengt Silfverparre.
MAJOR V. A. UNANDER, utsänd till krigsskådeplatsen. F. 72; major v Första Lifgren.-reg. — Har tidigare varit i tjänstgöring i Turkiet, i och för organisation af dess gendarmeriväsen.

Krigsskådeplatserna.

Det område inom hvilket en krigförande makt förlägger eller tvingas att förlägga de egentliga krigsoperationerna, benämnes på det militärtekniska språket krigsskådeplats. Då Turkiet i det nu påbörjade kriget måste strida mot 4 staters arméer och mot tre fronter kan man tala om flera krigsskådeplatser, nu i krigets första skede närmare bestämdt tre: den norra eller östra mot Bulgarien och Serbien, den västra mot Montenegro och den södra mot Grekland. Erinrar man sig därjämte, att Turkiet måste försvara sina kuster från Saloniki upp till den bulgariska gränsen vid Svarta hafvet mot Greklands och Bulgariens — visserligen allt annat än fruktansvärda — flottor, så är ej svårt att förstå, att turkarna starta sitt krig under ett utomordentligt svårt strategiskt läge.

Nyss nämnda krigsskådeplatser äro till största delen bergstrakter och högslätter, uppfyllda af fjäll med de högsta topparna öfver snögränsen. Verklig högfjälls- och alpnatur ha hela östra Montenegro, de nordalbanska alpkedjorna, bergssträckorna längs serbisk-turkiska gränsen, Rhodopefjällen, bergskedjorna mellan Wardars och Strumas dalgångar och Olympos i Thessalien. Större sträckor, som kunna betecknas som lågland, finnas endast i kustområdena, omkring Morava i östra Serbien, söder om Üsküb, omkring Maritza i Östrumilien och Trakien, mindre dalsänknings vid Monastir, Sofia, Filippopel, Adrianopel och det historiska Trastfältet i turkiska kossowilajetet.

De större floderna falla ut i Egeiska hafvet. Störst af dem är Maritza, som har sina källor å Rhodopefjällen, flyter i vestlig riktning genom Filippopeldalen, bryter vid Adri-

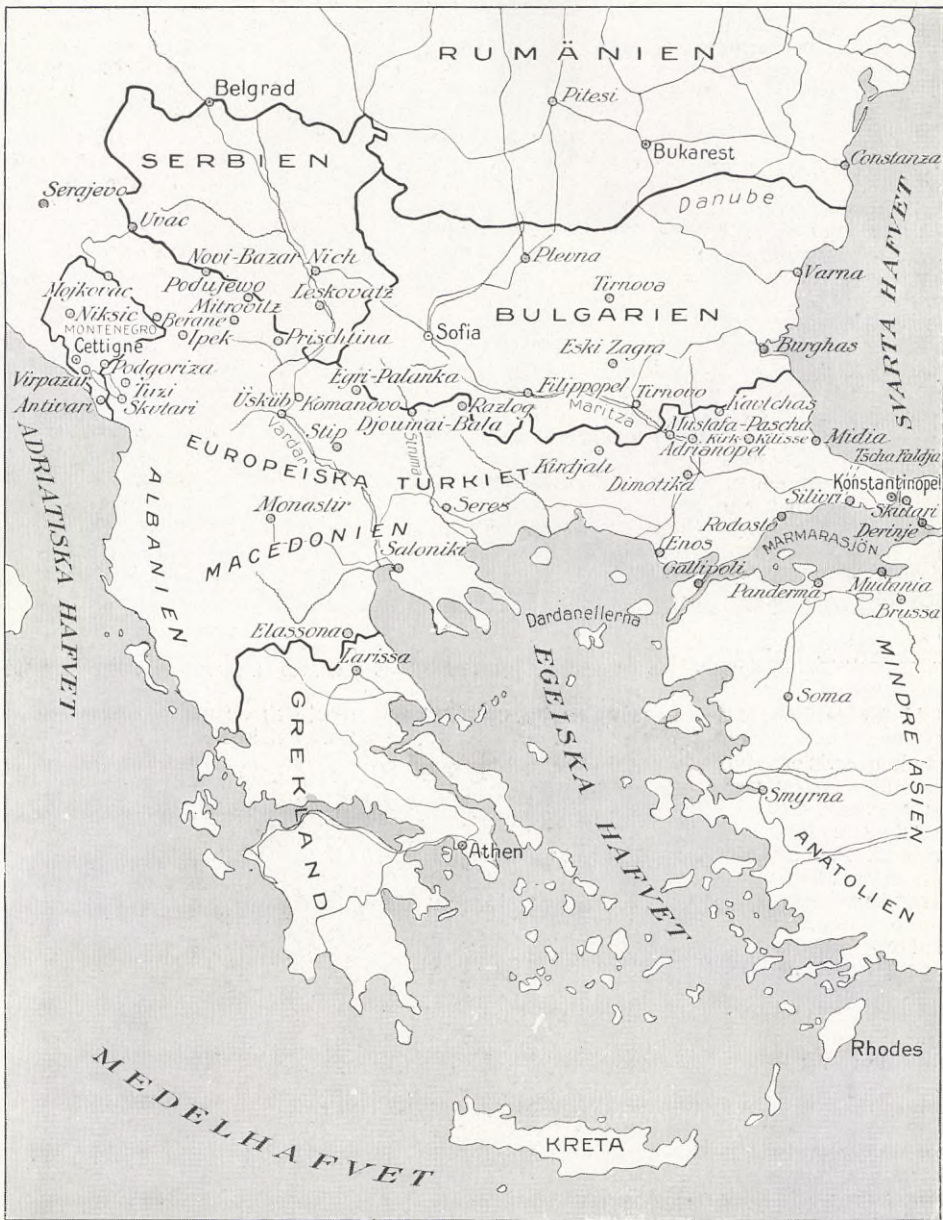
anopel af i sydlig riktning och tömmes vid Enos i Egeiska hafvet. Struma och Wardar utmynna på båda sidor om Salonikihalfön.

Den strategiska uppmarschen.

Sedan truppdelarnes mobilisering verkställdt och dessa sammanförts i högre stridsenheter (brigader, divisioner, armékårar, arméer) vidtager dessas framförande och gruppering mot fiendens gränser, den strategiska uppmarschen. Vid denna viktiga och svåra operation sträfvat helt naturligt hvarje krigförande makt att genast öfverflytta krigsskådeplatsen till motståndarens område.

Turkiet har därvid, som ofvan antydts, en svår uppgift att lösa. Efter de underrättelser som hittills

(Forts. å sid. 61.)

H. 8 D:s KARTA ÖFVER DE KRIGFÖRANDE LÄNDERNA.
(Eftertryck förhjudes.)

Efter fotografier.

1. LANDNING I ADVENT BAY. — 2. SVENSKA STATIONEN PÅ KAP THORSDEN. — 3. BESTIGNING AF MT. ADVENT. Exped. ledare. — 4. GLACIÄR I RENDALEN. — 5. KAM, 600 M. ÖFVER HAFVET, MT. ADVENT.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöbergparre, Skalm - Gbg.

Under flera år ha från Upsala utrustats geologiska expeditioner till Spetsbergen. Deltagarna ha varit studenter. Så också under sommarens expedition.

Deltagare i denna voro fil. kand. Erik Andersson, ledare, samt kandidaterna Hugo Hamilton, Folke Sjöstrand och Tor Sjunneson. Undersökningarna gällde speciellt triasformationen vid Isfjorden. I trias finner man vertebratfossilerna huvudsakligen i vissa bestämda nivåer. Allt efter fyndens beskaffenhet talar man sålunda om en fisknivå, en

öfre och en undre saurienivå. I dessa senare anträffas fisködlor (ichthyosaurier).

Expeditionen nådde Advent bay den 2 juli men kunde på grund af ishinder ej börja sina egentliga undersökningar före den 11, då efter en besvärlig seglats kap Viik nåddes.

Väderleken lämnade under hela vistelsen på denna plats åtskilligt öfrigt att önska. Storm, regn och dimma hörde till ordningen för dagen.

Efter fruktlösa bemödanden att segla ötver till kap Svea, på Isfjordens

Efter fotografi.

CANON VID STICKY KEEP, LASSEN VALLEY.

Kliché: Bengt Sjöbergparre.

västsida, en sträcka af nära två svenska mil, i rasande storm, måste expeditionen vända och länsa ned till Middelhooks sydspets vid den s. k. Rendalen. Nästa lägerplats var nära den gamla svenska stationen vid Mt. Rotunda.

Till slut besöktes också Lassen-området, speciellt Sticky Keep, där rikliga fynd af fiskar och labyrintodonter gjordes i fisknivan. Labyrinthodonterna tillhöra groddjurens klass men äro mycket primitiva former.

Väderleken under den förlutna sommaren torde

(Forts. fr. sid. 59.)

ingått torde dess stridskrafter ha grupperats i en östarmée i riktning mot linien Adrianopel — Kirk-Kilisse, en västarmée i två grupper, den ena i trakten af Seres i Strumas dalgång, den andra vid Üsküb, och slutligen en sydarmée i Thessalien, möjligen i trakten af Monastir eller kanske närmare den grekisk-thessaliska gränsen i närheten af Ellassona.

Östarméen, hvars befälhafvare säges vara krigsministern Nazim Pascha, möjligen äfven högsta befälhafvare öfver samtliga stridskrafter, består af I—IV armékårerna, omkring 150,000 man och fästningsbesättningarna i Adrianopel—Kirk Kilisse, omkring 50,000 man. Dess närmaste uppgift torde vara att öfver gränstaden Mustapha-Pascha, den gamla infallsporten till Donauländerna, rycka in i Bulgarien eller, om detta icke lyckas, med stöd af i första rummet de starka befästningarna vid Adrianopel och därefter den befästade Tscha Faldja-linien skydda Konstantinopel.

Västarmén, som står under befäl af Muhammed Sheket pascha, säges vara tilldelad ungefär hälften af samtliga stridskrafter och torde tills vidare i stort sedt vara att betrakta såsom strategisk reserv. Till denna armé höra de framskjutna afdelningar, som redan framgångsrikt kämpa mot Montenegro och vid serbiska gränsen.

Sydarmén slutligen utgöres endast af ett par brigader med uppgift att hålla grekerna inom deras gränser. Befälhafvare säges vara Ali Riza Pascha.

Mot dessa trupper, som ju icke ännu på ganska länge kunna vara fullt färdiga att upptaga kampen, då en stor del trupper måste öfverföras från Mindre Asien, stå nu de förbundna småstaternas arméer under uppmarsch, hvilken hunnit så långt, att fienderna på alla kanter råkat på hvarandra.

Montenegro, som helt naturligt först var färdig med sin mobilisering, har vunnit några lätta småsegrar vid Podgoriza, Detschnich, Tuzi och Berane och därefter, såsom väntadt var, efter striderna vid Tarabosch återförvisats till sina berg. I detta läge har sannolikt ingen ändring i hufvudsak ägt rum genom den senast inrapporterade montenegrinska segern öfver 2000 arnauter (muhamedanska albaner) vid Berane.

(Forts. fr. sid. 55.)

— Det är en annan sak. Han är flickans far —
— Ja är du säker på det? — Hur skulle hon annars ha fått fatt i kreditivet och passet?

Vännen småler. — Ja, hur fick hon fatt i ditt kreditiv och ditt pass?

Herr Wessel kastar sig baklänges i fåtöljen. Han stirrar upp i det konstrukt utsirade taket. Men han ser i själva verket endast en oändligt lång kedja af pass, kreditiv och tjänstvilliga män. Slutligen säger han närmast drifven af ett rent vetenskapligt intresse:

— Ja men säg — någon måste ju i alla fall ha varit den förste? När fick hon första gången fatt på ett kreditiv, ett pass och en åsna.

Hvem vet? Vännen kan endast i allmänna ordalag erinra om att den första man, som blef bedra-

efter erfarna fångstmäns utsago ha varit den sämsta på mer än trettio år. Att i en sex meter lång, öppen båt, som är tungt lastad, under sådana förhållanden öfverfara sträckor af närmare fem svenska mil, kan ej betraktas som en småsak.

Redan i midten af augusti komma massor af drifis in i Isfjorden, tillstoppande Green Harbour och nära nog också Advent bay. Den 20 aug. anträdde hemresan, och tio dagar senare nåddes svensk mark.

Erik Andersson.

Om den grekiska truppsammandragningen och uppmarschen känner man icke mycket. Enligt senaste underrättelser skall en mindre styrka ha öfvergått den thessaliska gränsen vid Ellassona.

De förbundnas starkaste stridskrafter, de bulgariska, torde hafva verkställt sin strategiska uppmarsch i tre arméer, den 1. i sydvästra Bulgarien, den 2. i riktning mot Adrianopel emot den turkiska östarméen och den 3. såsom strategisk reserv, äfven på vakt mot Rumänien och kusten. Med hufvudarméen, den 2., säges vara förenade delar af 1. arméen och serbiska trupper. Den bulgariska hufvudarméen synes hafva koncentrerats inom järnvägstriangeln Filippopel — Eshi Sagra — Tirново, hvarifrån dess naturliga anfallsväg går utefter Maritzadalen. Gränsstrider ha ägt rum, men som det synes af mindre betydighet. Än har en bulgarisk styrka än en turkisk öfverskridit gränsen, de flesta meddelandena synas dock bestyrka, att den turkiska östarméens förtrupper trängt undan de bulgariska i närheten af Mustapha Pascha, 35 km. nordväst om Adrianopel.

Bulgariska 1. armén synes öfver Rhodopebergen och genom passen väster därom söka tränga sig emellan de turkiska öst- och västarméerna och afbryta järnvägsförbindelsen dem emellan.

Den bulgariska styrkan vid gränsen säges vara omkring 180,000 man. Äfven den öfvan nämnda bulgariska 3. arméen synes hafva blifvit sysselsatt i öster, i det den turkiska flottan blockerat Burghas och Varna vid Svarta hafvet och delar af den turkiska östarméen ha satt sig i besittning af bulgariskt område sydväst om Burghas (karabunar).

Serberna äro sist färdiga med sin mobilisering och frammarsch, hvarför ock turkarna vid serbiska gränsen fått försprång. Huru stora styrkor där stå mot hvarandra är vanskligt att söka angifva, men af de respektiva förtrupperna synas de turkiska hitills varit de starkare, då de öfverallt trängt undan de serbiska och efter segerrika strider vid Podnjevo, Banitza och Prishtina vid sydöstra gränsen vara på marsch mot Nisch.

G. R.

gen, skall hafva varit vår fader Adam. Vidare borrar han upp herr Wessels hår, sätter på honom rock och hatt och för honom till restaurangen. Herr Wessel äter under tystnad på ett glupskt och förtvifladt sätt. Plötsligt säger han:

— Om jag ändå inte vore så oskyldig — så absolut oskyldig. Inte ens — ens en kyss —.

Vännen erinrade honom om den filosofen Sokrates, som i dödsögonblicket glädde sig åt att dö oskyldig. Herr Wessel stirrar i vinglasat på samma sätt kanske som Sokrates stirrade i giftbägaren. Men om hans sinnesstämning är filosofiskt lugn eller någonting helt annat, det röjer han icke. Och under hela sitt lif kommer han att bibehålla en trumpen tystnad ifråga om den bedröfliga historien: Kreditivet, Ella och åsnan.

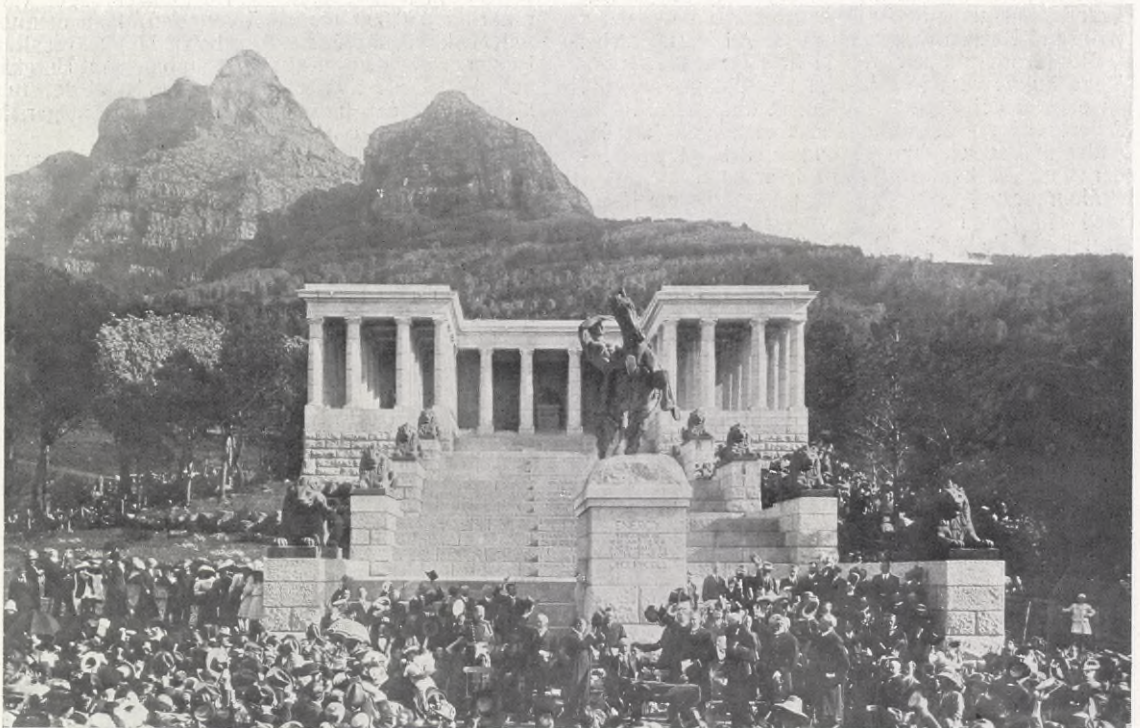

FÖRSLAG AF: 1. Gustaf Sandberg.
2. Ivar Johnsson. 3. Gustaf Malmquist.
4. Harald Boklund och Anders Olsson.

Den till vårt lands skulptörer utfärdade inbjudningen att delta i täflingen om en för Stockholm afsedd Carl X Gustaf-staty har omfattats med så stort intresse, att vid täflingstidens utgång nu i dagarne icke mindre än 22 täflingsförslag inkommit. De i gips och brons utförda modellerna, hvilka varit utställda i Fria konsternas akademi, hafva emellertid icke haft det konstnärliga värde,

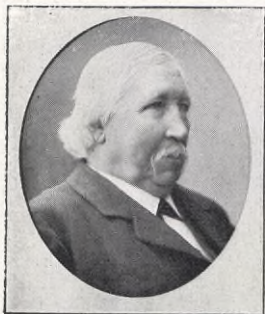

att juryn bland dem funnit någon, som ansetts lämplig att komma till utförande. Det utfästa priset, 2000 kr., har, i lotter på 500 kr., af juryn tillerkänts de fyra bästa förslagen, inlämnade af Gustaf Sandberg, Gustaf Malmquist, Ivar Johnsson samt Harald Boklund och Anders Olsson, hvilka båda senare samarbetat. — Juryn har bestått af d:r V. v. Heidenstam, medaljgravören E. Lindberg, prof. T. Lundberg, greve G. von Rosen och arkitekt R. Östberg.

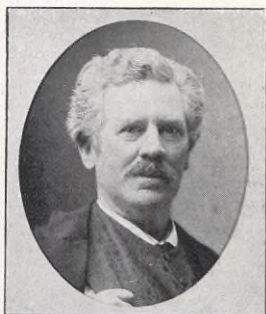

DET ÖFVER CECIL RHODES Å TAFTELBERGET UPPFÖRDA OCH NYLIGEN AFTÄCKTA TEMPELMONUMENTET. Englands utrikesminister, lord Grey, förrättade invigningen som blef till en storslagen minneshögtid öfver grundläggaren af Englands sydafrikanska välde.

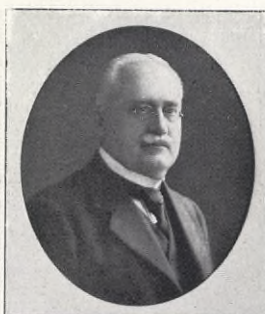
* Data å nästa sida.

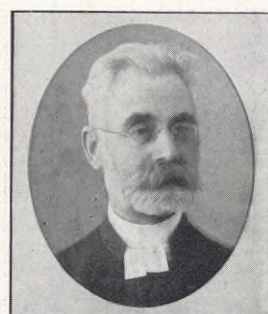
P. J. A. CHARLÈS.
F. d. Provinsläkare. — Borås.
85 år 17 Okt.*

M. G. RETZIUS.
F. d. Professor. — Stockholm.
70 år 17 Okt.*

R. LINDGREN.
Riksbanksfullmäktig. — Stock-
holm. 60 år 5 okt.*

A. G. SVENSON.
Kontr.-prost. Kyrkoherde. —
Eksjö. 60 år 29 Okt.*

A. E. PIHL
Grosshandlande. — Halmstad.
75 år 14 Okt.*

A. G. JOSEFSSON.
Handlande. Rådman. — Ul-
ricehamn. 75 år 26 Okt.*

W. MALMGREN.
Direktör. Kommunalman. —
Stockholm. 60 år 14 Okt.*

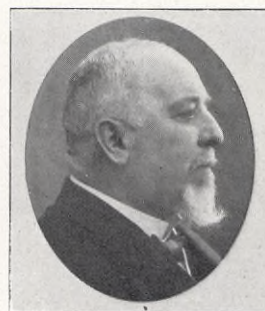
G. F. L. POTT.
Direktör. — Stockholm.
50 år 11 Okt.*

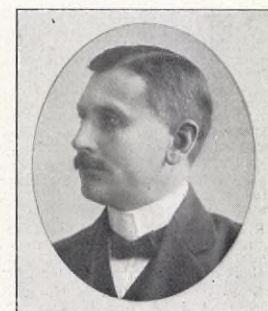
K. F. A. AFZELIUS.
Apotekare. — Söderhamn.
70 år 8 Okt.*

W. JACOBSEN.
Ingeniör. — Stockholm.
60 år 14 Okt.*

J. WRETMAN.
Rådman. — Stockholm
60 år 24 Okt.*

H. BRODIN.
Rådman. — Malmö.
50 år 14 Okt.*

P. NILSSON.
F. d. Landstingsman. — Dags-
torp. 70 år 17 Okt.*

J. V. L. BEHM
F. d. Kronolänsman. — Ålsta.
70 år 5 Okt.*

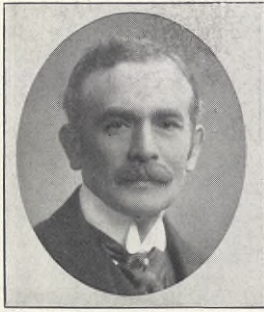

O. G. SWAHN.
Kamrer. Skytteveteran. —
Stockholm. 65 år 20 Okt.*

P. HELAND.
Folkskollärare. Organist. —
Ålfsred. 50 år 13 Okt.*

* Data här nedan.

F. ZETTERVALL.
Arkitekt. — Stockholm
50 år 21 Okt.*

A. G. BÖHME.
Prakt. läkare. — Stockholm.
50 år 14 Okt.*

A. V. DAHLGREN.
Redaktör. — Västerås.
50 år 26 Okt.*

O. BÄCKSTRÖM.
Kyrkoherde. — Hätuna.
50 år 7 Okt.*

C. A. ANDERSSON †.
Kontr.-prost. Kyrkoherde. —
Algutsboda. F. 41. † 8 Okt.*

H. H. LILLIEHÖÖK †.
F. d. Marinofverdirektör. —
Stockholm. F. 45. † 12 Okt.*

AUGUST CHARLÉS. Stud.-ex. 52, med. lic. 66, distr.-läk. s. å., prov-läk. i Jörlanda distr. 68, i Borås distr. 76—93. Inspektör i Borås allm. lärov. 79, ordf. i styr. i Tekn. elem.-skolan derst. s. å. Ordf. i styr. för Elementarlärov. i fl. sedan 78; huvudman i Sparbanken, v. ordf. i skol-rådet; ordf. i drätselkammaren, led. af stadsfullmäktige 83, v. ordf. 88—97. Landstingsman 85, ordf. i landstingets undervisn.-utskott. Efter att 97 haiva afböjt återval till en del kommunala uppdrag, åtog sig C. likväl ett flertal ordförandeskap för offentliga kommittéer m. m. hvarmed samhället velat hedra en af sina verksamaste befrämjare.

GUSTAF RETZIUS. Med. dr samt docent v. Karolinska Inst. 71, professor i histologi 77—90. En af samtidens främsta anatomiska forskare. Utomordentligt framstående vetenskaplig författare. Vi hänvisa t. utförligare biografi jemte helsidesporträtt i ärg. XII:32.

RICHARD LINDGREN. Stud.-ex. 71, e. o. tjänsteman i Riksbanken 75, tf. registrator v. kontoret i Malmö 77, ordf. 80, kassör 93, kamrer 99—01; verkst. styr.-led. v. afdeln.-kont. i Jönköping 85—01. Led. af centralstyr. i Bank a.-b. S. Sverige 01; innev. af utnämnd till Riksbanksfullmäktigt.

GUSTAF SVENSON. Stud.-ex. 75, teol. kand. 84, kyrkoherde i Söderköping 94, i Eksjö sed. 01; kontr.-prost i Hammarkinds kontr. 97, i S. Vedbo kontr. 05. Inspektör i Söderköpings läroverk 96, i Eksjö realskola 04. Ordf. i Söderköpings stadsfullmäktige 99—02.

AXEL PIHL. Innehafvare af firmen Carlsson & Pihl i Halmstad, etabl. 63. Under 24 år stadsfullmäktigt o. under 33 år led. af drätselkammaren, en del år såsom v. ordf. På sin tid landstingsman. V. ordf. i styr. i Halmstad—Bolmen jernv. A.-B. fr. 89, ordf. 01—11; v. ordf. i Markaryd—Veinge jernv. A.-B.; v. ordf. i Halmstads Sparbank, led. af styr. i Göteborgs Banks afd.-kontor, led. af styr. i Hallands Ängbåts A.-B., led. af styr. i Spritbolaget.

ANDERS GUSTAF JOSEFSSON. Handlande i Ulricehamn; på sin tid stadsfullmäktigt, v. ordförande i drätselkammaren. Sedan många år rådmann o. styrelseledamot i Sparbanken.

GUSTAF POTT. Verkst. direktör i A.-B. Stockholms Skofabrik sedan 90. En af initiativtagarne t. Svenska Sko- o. Nättingsfabrikantföreningen, o. en del år dess ordförande. En af stiftarne af Sko- o. läderbranschens fabr.- o. gross-förening samt en tid dess ordf.

FRIDLEF (FRIDE) AFZELIUS. Apot. ex. 68, apotekare i Stockholm 71—74, i Söderhamm m. filial i Bollnäs 74. Led. af stadsfullmäktige 84, dess ordf. sedan 07; under 15 år landstingsman t. 09. Ordförande i styrelserna i Helsing E. Bank, Ståd. Hypot. förening, Söderh. stads Sparbank; v. ordf. i styrelserna i. Länslasarettet, Dala—Helsinglands jernv. a.-b.

WALDEMAR JACOBSEN. Afg.-ex. fr. Chalmerska slöjdskolan 72, fr. Royal Nav. Coll. i Greenwich 82. Ritare v. Oskarshammens mek. verkstad 72—75, v. Flott. skeppsvarf i Stockholm 75—77, und.-ing. v. Mariniog.-stat. 78—82, e. ing. derst. 82—89; öfveringenjör v. Bergsunds mek. verkstad 90—04; led. af styr. i Motala verkstads nya a.-b. o. verkst. direktör i A.-B. Motala verkstads filial i Stockholm 04—11. Sedan sistn. är konsult. ing. i Stockholm. Led. af kommittén ang. förordn. rör. passageraräng. 97—1900, i dagarne kallad t. led. af regeringskommittén för. F-båtsbygget.

JOHAN WRETMAN. Stud.-ex. 70, jur. kand. 76, v. häradshöfd. 79, stadsnot. v. Stockholms rådhusrätt 86, rådmän i Stockholm sedan 95, nu den äldste; har under de sju senaste riksdagarne förvaltat borgmästareämbetet. Sekr. o. omb.-man i Prästerskapets Enke- o. pup.-kassa 87—12, kyrkovård o. skolrådsled. sedan 88.

HANS BRODIN. Stud.-ex. 83, v. häradshöfd. 91, stadsnotarie i Malmö 92, polisnotarie 97, rådmän sedan 04. Ombudsman i Skånska Hand.-banken sedan 99.

PER NILSSON. Landstingsman 75—04, led. af kyrko- o. skolråd, under 25 år ordf. i Brandstods-föreningen; Led. af styrelserna i Landskrona—Kjellinge jernv. a.-b., Kjellinge Sockerfabr. a.-b.; led. af direktionen i. Länslasarettet; led. af styr. i Hypoteksföreningen o. Lifränteanst. i Lund samt af Prem. nämnden. Mangårig ombudsman i. Norrhvidinge sparbank. Ordf. i Landskrona-ortens Tobaksodl. fören. Under flera år v. ordf. i Vågstyrelsen.

VICTOR BEHM. Farm. kand. ex. 66, anst. å apotek 62, e. o. landskanslist 67, tf. stadsfiskal i Östersund 69 tf. kronolänsmän s. å., kronolänsm. ex. 70, kronolänsmän i Tännäs distr. 81, i Hackås 83—12.

PER HELAND. Tjenstg. i Ålsered sedan 93. Ordf. i kommunalst. sedan 94, uppborgsman i prästerskapets löner sedan 98, god man i förmynd.-skap sedan 02; förestånd. i. föreläsningfören. Ordf. i valnämnden v. riksdagsmannaval.

FOLKE ZETTERVALL. Afg. ex. fr. "Det tekn. Selskabs skole" äfven som fr. danska konstakad. arkitekturskole 84; priv. studier 84—85, genom Akad. i. de fria konst. byggskola 85—88, studieresor utomlands 88—89. Arkitekt i Överint. ämb. 88; e. biträde å Stat. jernv. arkitektkontor 90, arkitekt derst. 95, föreståndare i. ark. kontoret sed. 98. Utfört kyrkorestaureringar, ritn. t. ett flertal offentl. o. ensk. byggnader m. m.

AMANDUS BÖHME. Stud.-ex. 83, med. lic. 92, prakt. läkare i Stockholm sedan sistn. år. Utfört ett välsignelsebringande arbete till fromma för Stockholms fattiga, bröstsjuka barn; styr. led. i Stockh. Fjällkoloniförening o. i Kronprinsessan Margaretas vårdanstalt i. tuberkulösa barn. Led. af Storkyrkoförsaml. kyrko- o. skolråd, samt kyrkofullmäktigt.

AXEL DAHLGREN. Tidningsman i Stockholm under 80-talet, redaktör i Nyköpings-Tidningen 89—91, för Köpings tidning 91—93, för Bergslagens Tidning 93—12 o. numera redaktör o. utgivare af Westmanlands Allehanda i Västerås. Ordf. i Mell. Sveriges Pressfören. 12, styr.-suppl. i Sv. Tidningsutgivareföreningen o. i Sv. Högerpressens förening.

OLOF BÄCKSTRÖM. Stud.-ex. 85, prästex. 90, kyrkoherde i Hätuna o. Häbo Tibble 08. Svenska Fattigvårdsförbundets konsulent sedan 06.

CARL ANDERSSON †. Stud.-ex. 62, prestex. 62, pr.-vigd s. å., kyrkoherde i Karlskrona stadsförsaml. 84, i Algutsboda sedan 93, kontr.-prost i Uppvidinge 03. Inspektör i. Karlskrona h. allm. lärov. o. elem.-lärov. 86, v. Fischerströmska skolan 92. Orator v. prestämöt i Vexjö 02. Styr.-jed. i Lifränte- o. Kap.-försäkr.-anst. i Blekinge 84—93.

HUGO LILLIEHÖÖK †. Afg.-ex. fr. Tekn. Inst. 65, ing.-befattning i utlandet t. 72, anst. v. Motala verkst. o. Gefle—Dala jernv. t. 76, då han inträdde v. Marinförvaltningen. Chef i. ing.-dep. i Karlskrona 89—96, direktör i. marining. staten 89, öfverdirektörsass. i marinförvalt. ing.-aid. 96, öfverdirektör o. chef 98—10. Fr. sistn. är o. tills för kort tid sedan verkst. direktör i. Luth & Roséns a.-b. Led. af Riksd. A. K. 94—96, led. af styr. i Tekn. Högskolan 01. Led. af Krigsvet. Akad., hedersled. af Kungl. Örlogsm. Sällsk.

INNEHÅLL

Professor Th. M. Fries (helsidesporträtt och biografi). — Landshövding G. W. A. Roos. — Socialstyrelsens chef G. H. Elmquist. — Skådespelaren John Riego †. — Carl X Gustaf-statyn i Stockholm. — Veterinärinstitutets avbyggnader invigas. — Svensk expedition till Spetsbergen. — Svensk officer till Balkan-kriget. — Balkan-kriget i ord och bild. — Minnesmärke öfver Cecil Rhodes. — Kreditivet af Hjalmar Bergman. — Veckans Porträttgalleri.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG.